

zaPAU

Klub uczonych

Szanowny Panie Redaktorze,

Trzy tygodnie temu zamieścił Pan interesujący felieton Profesora Andrzeja Białasa o roli kawiarni w życiu naukowym. Trudno nie zgodzić się z obserwacjami znakomitego uczonego: W dobrym instytucie naukowym kawiarnia to bez wątpienia rdzeń, na którym opiera się to, co najistotniejsze w naszej pracy: czyli formułowanie pytań, wybór problematyki, a także wymiana myśli i dobór współpracowników. Sam tego doświadczyłem wielokrotnie. Nikt jeszcze nie wymyślił bardziej efektywnej metody nieformalnej komunikacji, która jest kluczowa dla postępu nauki, zasympując przepaście dzielące poszczególne zespoły i specjalności, nie mówiąc już o dyscyplinach naukowych.

Piszę jednak nie dlatego, aby po prostu pochwalić Profesora Białasa (mam wrażenie, że jest już wystarczająco chwalony), ani aby przyłączyć się do jego głosu, lecz aby zwrócić uwagę na jeszcze jeden element całej sprawy. Otóż obserwatora dyskusji na temat struktury polskiej nauki uderza ogromna rozbieżność opinii. Nietrudno to wytłumaczyć: po prostu każdy dyskutant opiera się przede wszystkim na tym, co widzi w swoim własnym środowisku. Stąd drastycznie różne poglądy fizyków czy biologów, prawników czy socjologów, ekonomistów czy humanistów. Nie ma powodu, aby sądzić, że ktoś działa w złej wierze, popychany np. chęcią dominacji lub zysku. Po prostu zazwyczaj uogólnia się sytuacje obserwowane codziennie wokół siebie, sądząc że mają znaczenie uniwersalne.

Inaczej nie potrafiłbym wyjaśnić dlaczego naprawdę wybitni i bez wątpienia inteligentni ekonomiści potrafią ze śmiertelną powagą głosić ewidentne głupstwa na temat właśnie nauki (np., że można zawiesić w Polsce badania naukowe do czasu, aż staniemy się dostatecznie bogaci). Albo prawnicy, którzy – pisząc ustawy – traktują instytucie naukowy jak fabrykę gwoździ, gdzie właściwa inwestycja musi przynieść określony wynik. Albo świetni uczeni, którzy – działając w małych zespołach – nie potrafią zrozumieć konieczności wielkich, globalnych eksperymentów w fizyce czy w biologii. Czy wreszcie neofici, którzy – pracując kiedyś zagranicą, gdzie odnieśli sukces – uważają dziś, że można bez zmian przenieść tamtejszą (pytanie: którą) organizację badań do naszego kraju. Przykładów jest oczywiście więcej.

Te bariery pomiędzy różnymi dyscyplinami, to rozbicie środowiska, są naprawdę istotną przeszkodą w konstrukcji rozsądnej struktury badań naukowych w Polsce. Sądzę więc, że poza postulowanymi przez Prezesa PAU kawiarniami, w każdym instytucie naukowym, który wart jest tej nazwy, powinny powstać też środowiskowe KLUBY UCZONYCH obejmujące całą społeczność danego ośrodka naukowego, gdzie mogliby się spotykać ludzie reprezentujący właśnie zupełnie odrębne zbiorowości. Nie śmiem

marzyć, ale – kto wie – może przy jednym kawiarnianym stoliku siądą kiedyś przypadkiem fizyk lub biolog z ekonomistą, medyk z socjologiem, historyk ze specjalistą od zarządzania, a prawnik z inżynierem. I przy dobrej kawie, zrelaksowani, z przyjemnością i satysfakcją narzekając na okropną sytuację polskiej nauki, dojdą do jakiegoś porozumienia. Albo przynajmniej zobaczą, że świat nauki nie jest jednolity i wszędzie taki sam. Znaczenie takiego miejsca trudno przecenić. Mógłby to być przecież pierwszy krok do stworzenia rozsądnego frontu polskiej nauki wobec polityki, z korzyścią dla wszystkich (również polityków). A przy okazji pojawiłaby się możliwość zasypania, chociażby częściowego, rowu, jaki dzieli od lat „dwie kultury” (o czym w „PAUzie” pisano już kilkakrotnie).

Nie mówiąc już o tym, że być może powstawałyby przy tym oryginalne pomysły naukowe. Przecież podobno dzisiaj najważniejsza jest interdyscyplinarność...

ABBA

28 stycznia 2010

Życie według Adama Korpaka

PAUza Akademicka – www.pauza.krakow.pl – Tygodnik Polskiej Akademii Umiejętności i środowiska naukowego.

Rada Redakcyjna: Magdalena Bajer, Andrzej Białas, Aleksander Koj, Stanisław Rodziński, Adam Strzałkowski, Andrzej Szczeklik, Piotr Sztompka, Jerzy Vetulani, Jerzy Wyrzumski, Franciszek Ziejka.

Redakcja: Marian Nowy – redaktor naczelny, Andrzej Kobos – z-ca redaktora naczelnego, Anna Michalewicz – dyrektor administracyjny, Witold Brzoskowski – fotoskład.

Adres dla korespondencji: Polska Akademia Umiejętności, 31-016 Kraków, ul. Sławkowska 17, e-mail: pauza@pau.krakow.pl

Oczekujemy na artykuły do 6 000 znaków (ze spacjami) i ilustracje w formacie JPEG o rozdzielczości 300 dpi. Redakcja zastrzega sobie prawo skracania artykułów i korespondencji oraz zaopatrywania ich własnymi tytułami. Artykułów niezamówionych redakcja nie zwraca.

Subskrypcja: bezpłatną elektroniczną prenumeratę PAUzy można zamówić wysyłając e-mail na adres: pauza@pau.krakow.pl